

- Так, – Кріт натискав кнопки, записуючи поради Зернят у програму.
- Якщо через відсутність лісу порушено зволоження ґрунту, треба насадити захисну лісосмугу з тополь та верб, на краю полів. Це захистить від вітру. А поки застосовувати штучний полив, – запропонував Пустунчик. – Але що робити зі схилами? Вода ж не може не текти донизу!
- Треба орати не вздовж схилів, а поперек! – здогадався Розумник. Тоді від дощів не будуть утворюватися яри та канави. Гумус нікуди не втече!
- І ніяких хімічних добрив, доки не переробиться все, що в нього накидали! Тільки органічні, природні добрива, які не шкодять! – додала Лапуня.
- Зроблено! – Кріт натиснув нову програму відновлення родючості ґрунту, і чоловічок на екрані на очах почав гладшати, темніти. В нього заблищали очі, укріпилися м'язи, на круглих щічках темнів здоровий рум'янець, схожий на круглі кротовини. Чуб забував зеленим різнотрав'ям та золотом пшениці. Ґрунтовий розріз за його спиною відновився та знову нагадував шоколадний торт. Але в кутку екрана блимав напис: 5 років!
- Це модель, – пояснив Кріт. – Для справжнього відновлення чорноземів потрібно не менше 5 років розумного господарювання. Роботи дуже багато! Але дякую вам за допомогу! Без вас ми б зовсім не знали, що робити!
- Бажаємо успіхів та гарного врожаю! – сказали Зернята. – Нам треба нагору. Спробуємо донести до людей, яким скарбом володіє наша країна. І переконаємо не втрачати його. Від цього залежить наше життя! Люди ж повинні зрозуміти! Так?..

Олена Крижановська

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.:(032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Роксолана Дребот,
e-mail: drebot.roksolana222@gmail.com
Дизайн і верстка: Богдана Петровська

Підписано до друку 21.04.16,
формат 60x84/8.
Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

Чорний скарб

(казка з циклу „Екостиль твого життя”)

Посеред поля, наче маленький вулканчик, росла кротовина. Зернята стояли довкола і чекали.

Нарешті серед грудочок вологої землі визирнула гостроноса мордочка крота. Підозріло пригнулася, вирішуючи, чи рити далі?

– Ми від Златоколоса! – тихо сказали Зернята.

Кріт висунув широкі лапи-лопати з міцними пазуриками, розширив вхід та пірнув у нору.

– Заходьте! – долинуло з темряви.

Пустунчик поліз у нору першим, перевіряючи безпечність шляху. Розумник допоміг Лапуні. До основного тунелю вели гвинтові сходи, вириті спеціально для гостей. Господар нори навіть увімкнув тьмяне освітлення. Зернята опинилися в підземній лабораторії, де їх зустрів професор Кріт у білому халаті та темних окулярах: адже всі кроти краще орієнтуються в пітьмі, ніж на світлі.

– Златоколос розповів вам, колеги, сутність проблеми? – запитав Кріт.

– Він тільки сказав, що найбільшому природному багатству України загрожує небезпека та просив нас прийти, – поважно відповів Розумник.

– Сідайте, зараз самі все побачите! – Кріт запросив гостей до

робочого столу навпроти стіни, на якій блищав великий, чорний екран. Кріт натиснув кнопки, екран показав земляну стінку з темними плямами. Здавалося, ця стінка просто за склом, наче це кротове вікно, яке веде не нагору, а в тунель.

– Знаєте, що це? Грунтовий розріз найродючішого в світі чорнозему!

– Ми бачимо ґрунт зсередини? Як торт? – Темно-брунатна земля справді нагадувала розрізаний шоколадний торт. – А що це за чорні кульки, наче яблука з чорного шоколаду? Такі рівненькі!

– Кротовини! Досягнення нашої лабораторії всього за рік, – з гордістю відповів професор Кріт. – Ви бачите наші ходи в перетині, як круглі плями на стіні. Насправді вони йдуть під землею, наче звивисті труби на багато метрів. А такі чорні, тому, що саме в кротовинах утворюється новий гумус! Дощові хробачки теж рихлять ґрунт та збагачують його гумусом, але хіба це можна порівняти з результатом нашої роботи?!

– Гумус, це вітаміни для ґрунту? – спитав Пустунчик.

– Гумус – родючий шар, дуже-дуже поживний. – Розумник знав відповідь. – Він і робить чорнозем чорноземом! Гадаєш, чому ця земля такого шоколадного кольору? Вона збагачена гумусом!

– Але вона теж не повністю чорна, – пхикнув Пустунчик. – Вся стіна наче з темно-молочного шоколаду, який донизу переходить у молочний, схожий на халву. І тільки зверху десь на півметра справді темний шоколад, а зверху чорна глазур. І оці кружальця... тобто, кротовини, справді чорні!

– Темніше не буває, – авторитетно запевнив Кріт. – Товщина чорного гумусу приблизно 20 см, та ще й темний шар майже на метр! Це взагалі фантастика! Найсмачніший для рослин, особливо для золотої пшениці. А які поля на ньому

ростуть, яке різнотрав'я! І, уявіть собі, ми втрачаємо свій чорний скарб! Перед вами відеозапис: таким був цей ґрунтовий розріз десять років тому. Погляньте на нього зараз!..

Кріт натиснув іншу кнопку. Екран залило яскравим світлом, яке швидко потьмяніло. Лапуня жалісно скрикнула.

Частина, яку Пустунчик назвав „халвою” – бежево-сіра, в самому низу, тепер стала найтемнішим кольором колишнього чорнозему. Чорної „глазури” взагалі не лишилося. Навіть кротовини стали розмитими, схожими на тіні. І, наче тінь, з ґрунту вийшла хитка фігурка та наблизилася до екрану. Чоловічок із шкірою кольору „халви”, схожий на скелет, дуже виснажений або смертельно хворий, із впалими щічками. Замість волосся в нього росла ріденька шевелюра з ламкої соломи та сухої трави.

– Не лякайтеся, – слабкий голосом покликав він Зернят. – Це ж я, Чорнозем.

– Ти захворів? – спитала Лапуня.

– Трошки. А ще більше втопився. Втратив свою родючу силу...

– Як це сталося?! – хвилювалися Зернята.

– Я й сам не помітив... Потихеньку... – зітхнув колишній Чорнозем. – Люди рік за роком орали це поле, сіяли пшеницю, не давали мені відновити запас гумусу. Кілька разів було: спочатку засіяли, аж раптом налетів вітер, закрутив та розвіяв верхній чорний шар ґрунту... Ліс неподалік затримував воду на пагорбах, але його вирубали, щоб знову сіяти зернові. Сильні дощі змивають гумус, і ґрунт перестає давати великі врожаї.

Щороку врожай біднішав, і мене почали годувати добривами. Але забагато добавок шкідливо для ґрунту, так само, як для живого організму – надлишок вітамінів. Фосфати та солі забруднили ґрунт та підземні води. Бачите ті білі розводи, наче від мила? Це проступає сіль. А ще отруйні пестициди, якими боролися зі шкідниками... Тепер я гину! Не можу більше виростити здорових колосків золотої пшениці.

– Його треба рятувати! Терміново! – одностайно вирішили Зернята. Кріт схвально і сумно кивнув. Саме для того він кликав на допомогу. Але що робити?

– По-перше, треба змінити режим, – почала лікування Лапуня. – П'ять років ти вирощуєш пшеницю, а п'ять – сіножать для годівлі худоби. Це ж відпочинок?

